

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת וארא תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
17:55	17:23	* 16:31	י-ם
17:50	17:19	16:27	ת"א
17:49	17:19	16:27	חיפה
17:54	17:23	16:31	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 16:11

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת וארא תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהריד" - חומש שמות

1 כל אחד מישראל מתפעל מדבר שונה

פניני אור החיים הקדוש:

5 יש לך את הכוח לעמוד בניסיונות

פרשה למעשה:

8 מכות מצרים כנגד כל יסודות הבריאה

9 חמור נשאר חמור

11 מכת ערוב

13 מכת ברד

16 איזהו חכם הרואה את הנולד

הילולת ה"בבא סאלי":

19 אות ומופת

כל אחד מישראל מתפעל מדבר שונה

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבוֹ וְאֵת לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שְׂתִי אֶתְתִּי אֶלֶּה בְּקִרְבּוֹ: וְלִמְעַן תִּסְפָּר בְּאָזְנֵי בְנֵי וְבִן בְּנֵה אֶת אֲשֶׁר

הַ תְּ עַל לְ תִ י
בְּמִצְרַיִם וְאֵת
אֶתְתִּי אֲשֶׁר שְׂמַתִּי
בָם וַיִּדְעָתֶם כִּי אֲנִי
ה'."

ה' יתברך היכה את מצרים בעשר מכות, והשתמש לשם כך בכל סוגי שמשיו ומשרתיו עושי רצונו: במים, באש, ברוח, בחיות ובבהמות.

נשאלת השאלה: לשם מה הפליא הקב"ה במצרים מכות כה רבות? מה היה הצורך להרבות ולהעצים אותן? והלא יכול

וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לְכֶם לְאֱלֹקִים וַיִּדְעָתֶם כִּי אֲנִי ה' אֲלֹקֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבֻלֹת מִצְרַיִם (שמות ו, ז).

הקב"ה מתאר בפני משה את הגאולה הקרובה על מנת שייגיד את הדברים לישראל.

בתוך הדברים אומר לו ה': "וְגִאֲלֹתִי אֶתְכֶם בְּזָרוּעַ נְטוּיָה וּבִשְׂפָטִים גְּדֹלִים וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם... וַיִּדְעָתֶם כִּי אֲנִי ה'."

אמירה זו חוזרת על עצמה בפרשת בא (שם י, א-ב), כאשר הקב"ה מצווה את משה להתרות בפרעה לפני מכת ארבה:

"כדי להביא כל אחד ואחד מישראל לדגשי התפעלות - הביא הקב"ה על מצרים עשר מכות שונות ומשונות, וכל אחת מהן חיוקה את האמונה אצל חלק אחר בעם ישראל"

ללמדך שהטבע בידו יתברך "בְּחֶמְרָא
בְּיַד הַיּוֹצֵר" (ירמיה יח, ו), והוא בורא
ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה
ועושה ויעשה לכל המעשים!

ה' יתברך היכה את מצרים בעשרה
סוגים של מכות, והשתמש לשם כך
בכל משרתיו ושמשיו עושי רצונו, כדי
שלא ישאר לאדם שום פתח לחשוב
שאולי חלילה וחס ישנם כוחות
אחרים שפועלים בעולם. לא! "בְּלִתִּי
לֵה' לְבַדּוֹ" (שמות כב, יט) - וכפי ששולח
ה' את משה לומר לפרעה לפני מכת
ברד: "בְּעֵבֹר תִּדְעַ כִּי אֵין קָמְנִי בְּכָל
הָאָרֶץ" (שם ט, יד).

רק הבורא יתברך הוא המצוי, הקובע
והמשגיח, והוא הכוח המניע והמפעיל
של העולם.

היה להכניע את מצרים במכה אחת!
- אם היה משאיר את מכת דם בכל
גבול מצרים במשך חודש ימים, ודאי
לא היו המצרים מסוגלים לסבול יותר,
והיו מסכימים לשלוח את בני ישראל.
מדוע, אפוא, הביא הבורא על מצרים
עשר מכות, ולא היכה אותם מכה
אחת נאמנה והכניעים?

טעם הדבר הוא, כי תכלית המכות לא
היתה רק להכניע את המצרים אלא
"וַיִּדְעֶתְם כִּי אֲנִי ה'" - לחזק, לחסן
ולהשריש את אמונת ה' בלב עם
ישראל, ולשם כך היה צורך בעשר
מכות שונות, כדי להראות שלבורא
יתברך יש שליטה מוחלטת בטבע,
"וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה" (תהלים קג, יט).
"הטבע" בגימטריא אלקים [ככתבו],

להצלחה ברוחניות ובגשמיות
תמיד בן אילנית

היאור...", אמרו. "אולי היו קטטות ומריבות בין הלווייתנים לכרישים הגדולים, ולכן הפך היאור לדם... - והמים, שהפכו לדם בתוך הכדים!?! זו יד המקרה".

עבורם הביא הבורא מכה נוספת על המצרים - מכת צפרדע. כעת הגיעה קבוצה נוספת בעם ישראל לכלל התפעלות הנפש, ואמונתה התחזקה והתעצמה, אך עדיין היו רבים אחרים שלא ראו בניסים הגדולים האלה אלא מקרה: "כשם שלעיתים מגיע ארבה, כך הגיעו גם הצפרדעים".

אז הביא הקב"ה מכה נוספת על מצרים - מכת כינים. כל ארץ מצרים שורצת כינים! פלאי פלאות! אצל קבוצה נוספת בעם ישראל מתעצמת האמונה בה'.

בכל מכה ומכה חיזקו חלקים נוספים של עם ישראל את אמונתם ואת ביטחונם בבורא יתברך, ובכך הכשירו את עצמם ליציאתם ממצרים, ולהפיכתם לעם סגולה מכל העמים.

משל למה הדבר דומה? כשנמצא

ישנם בעולם בני אדם מסוגים שונים, כשמתרחש דבר מסוים, יש המתפעלים ממנו מאוד, ויש שאינם מתפעלים כלל ועיקר.

כדי להביא כל אחד ואחד מישראל לרגשי התפעלות והכרה בהנהגת ה' והשגחתו - הביא הקב"ה על מצרים עשר מכות שונות ומשונות, וכל אחת מהן חיזקה את האמונה אצל חלק אחר בעם ישראל.

כשהקב"ה היכה את המצרים במכת דם, היתה קבוצה בעם ישראל, שהתפעלה התפעלות גדולה, ואמונתה בבורא יתברך התחזקה. "ראו", אמרו אלה לאלה, "איזה נס עצום עשה בורא עולם! בכל גבול מצרים הפכו המים לדם, ורק בארץ גושן נותרו המים נקיים וזכים!"

אולם היו רבים מבני ישראל שלא התפעלו ממכת דם ולא הצליחו לראות במציאות המתרחשת לנגד עיניהם את יד ה'. "אולי מתו דגים רבים והפרישו את דמם בתוך

וצריך לרצות את כולם.

כך, להבדיל, פעל ה' יתברך במצרים:
כיון שבני האדם שונים זה מזה, וכל
אחד מתפעל ומתפעם מדבר אחר -
נתן הקב"ה עשר מכות שונות ומשונות,
כדי שכל אחד ואחד יתפעל מהן לפי
מוחות נפשו, ותתחזק אמונתו בבורא
העולם, "וידעתם כי אני ה'!".

האדם בביתו, אשתו מכינה לו מאכל
אחד שערב לחיכו, ומגישה לו אותו.
אך כשהוא נכנס למסעדה - לא
מציעים לו בתפריט סוג אחד של
מאכל, אלא סוגים רבים ומגוונים:
שניצל, עוף צלוי, בשר ועוד - זאת
משום שלמסעדה נכנסים סוגים רבים
של אנשים, ולכל אחד טעם שונה,

A decorative banner with a dark background and stone arches on either side. The text is centered and reads:

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

יש לך את הכוח לעמוד בניסיונות

”אני ה’”, ללמדנו כי גם הייסורים ניתנים במידה קצובה וברחמים גדולים.

וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה' (שמות ו, ב).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

”צריך לדעת מה דיבר אלוקים. גם הודעת 'אני ה' אחר שכבר אמר לו למעלה זכרון השם ואמר לו (ג, טו) זה שמי לעולם וגו'”.

ה"אור החיים" הקדוש מבאר, שבפסוק זה נזכר גם שם "אלוקים" המורה על דין, וגם שם "הוי-ה" המורה על רחמים, כנגד מה שהכין לדון את המצריים אמר: 'וידבר אלוקים', שהוא בחינת הדין, וכנגד מה שרצה להטיב לישראל אמר: 'ויאמר אליו אני ה'”.

גם בהמשך הכתובים: ”וְגַם אֲנִי שְׁמַעְתִּי אֶת נְאֻקַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרִים מַעֲבָדִים אֹתָם. לָכֵן אֹמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה'” (שם, ה-ו), כותב ה"אור החיים", שיש שילוב בין הייסורים הבאים מכוחה של מידת הדין - ”נְאֻקַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל”, לבין שם הוי”ה.

פרשתנו פותחת בפסוק: ”וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'”. ולכאורה קשה, הרי הקב"ה לא התחיל לדבר איתו עתה, אלא כבר בפרשה הקודמת מסופר שה' נגלה אליו מתוך הסנה, והחל לדבר עימו, אם כן מהו הדיבור החדש?

אלא, משה רבנו, רעיא מהימנא, בא בטענה כלפי הקב"ה: ”לָמָּה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה לָמָּה זֶה שְׁלַחְתָּנִי, וּמֵאֲזוּ פָאתַי אֶל פְּרִיעָה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הִרַע לְעַם הַזֶּה” (ה, כב-כג). פירוש: אני באתי לדבר בשמך - בשם הוי”ה, שם של רחמים, ומאז שדיברתי בשם זה - הפך המצב ליותר קשה, פרעה הכביד עליהם את עול השיעבוד ביתר שאת, ובמקום שיתעוררו רחמים - התגברו הדינים!

אביו, המלך, היה מתרה בו לחדול ממעשיו, פעם אחר פעם, אך כשראה שאין הבן משנה את מעשיו, החליט להענישו.

קרא המלך לאחד מעבדיו, שהיה ממונה על בתי החרושת של הממלכה, וביקש ממנו לסגור את בנו באחד המפעלים, ששם יאכל וישן ומשם לא יצא, ויעבוד באותו המפעל למשך שנה שלמה, ובכך יגיע לעונשו.

אך עבד המלך הזה היה איש רע, 'עבדא בישא', והיה מקיץ אותו לעבודה כבר בשעה ארבע לפנות בוקר ומעביד אותו עד הלילה, ואף מהדר לתת לבן המלך עבודות מפרכות וקשות!

אך העבד לא הסתפק בזה. כשהיה רואה שבן המלך מתקשה לעבוד בעבודה מסוימת שהטיל עליו, היה מכה אותו במכות כואבות ונוראות!

אחרי הכל המלך ביקש ממנו לחנך את בנו, וחשב שככה מחנכים בני מלכים...

המלך במשך כל הזמן הזה היה בוחן

על טענה זאת השיב לו הקב"ה: "וַיִּדְבֹר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'". פירושו: מה שנדמה לך כדין, ושייך לשם אלוקים, הוא בעצם רחמים, אני הוי"ה. שהרי הגזרה הייתה שבני ישראל יהיו משועבדים במצרים ארבע מאות שנה, כפי שאמר הקב"ה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים (בראשית טו, יג): "יָדַע תִּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה", אלא שקושי השיעבוד הוא שגרם להפחתת השנים!

נמצא, אפוא, שדווקא התגברותה של מידת הדין והכבדת עול השיעבוד, היו עבור ישראל רחמים גדולים, וקיצרו את שהותם במצרים במאה ותשעים שנה!

הדבר יובן עפ"י דבריו של הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל, שהביא מעשה נפלא:

מעשה בבן מלך, המיועד להיות יורש העצר, שלא היה מתנהג כיאה לבן מלך, והיה עושה מעשי קונדס.

אָלּוּ אָנִי ה' - כל מה שעשיתי זה רחמים גדולים! כיון שבני ישראל לא יכלו להמשיך להיות במצרים את משך הזמן שנקצב להם, היה עלי להחיש את גאולתם. קושי השיעבוד השלים את שנות השיעבוד לטובתם של בני ישראל.

לעיתים באים על אדם ייסורים. מידת הדין מתגברת. חובה עליו לדעת שכל מה שה' עושה הוא לטובתו, וגם מה שנראה כדין הוא רחמים גדולים.

הייסורים הם ניסיון לאדם! עליו לזכור כי מי שהביא אותם נתן לו גם את הכוחות לעמוד בהם ורוצה רק בטובתו! ולכן אל יתייאש, אלא יעמוד איתן, וה' יהיה בעזרו.

וצופה בנעשה עם בנו, אך לא היה מעיר על כך דבר.

והנה, לאחר תקופה של שישה חודשים פנה המלך לעבדו ואמר לו שהושלמה שנת עבודתו של בנו.

העבד התפלא, 'הרי עברו רק שישה חודשים, ולא שנה?'

השיב לו המלך, למרות שחשבון הימים של השנה עדין לא הגיעו, בכל זאת, עצם עבודת הפרך, ושעות העבודה הרבות שעבד בנו, יותר מאשר פועל רגיל העובד במפעל - הם אלו שהביאו את חשבון השנה להסתיים מוקדם יותר.

זה מה שהשיב הקב"ה למשה: "וַיֹּאמֶר

להצלחה ברוחניות ובגשמיות
שירה בת ורד

מכות מצרים כנגד כל יסודות הבריאה

נתונה בידיו של הקב"ה ועושה את דברו.

ערוב - כל החיות שבעולם - הקב"ה שליט עליהן.

מכת דבר לימדה, שכל החולאים המצויים בעולם - כולם מה' יתברך, והוא נותן את החולי ואת הרפואה. שום דבר אינו ביד הרופאים. יכולים שני אנשים לקבל את אותו טיפול לאותה מחלה - האחד יבריא, ואילו השני ימות... מדוע? כי כך גזר עליהם ה'.

שחין - "שִׁחִין אֲבַעְבֶּעַת פִּרְחִי" (ש, י) במכה זו היתה שליטה על הרוח, שהביאה את השחין על גוף האדם.

ברד - מלמד על כל אותות השמים.

במכת ארבה - "וְהָיָה נֶהַג רוּחַ קָדִים בְּאַרְצֶךָ" (י, יג) - הקב"ה שליט על הרוח. במכת חושך הראה הקב"ה את שליטתו במאורות. הוא השבית גם את השמש וגם את הירח - שאף על

וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיְתִי לְכֶם לְאֱלֹקִים וַיְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבֻלֹת מִצְרַיִם (שמות ו, ז).

עשר המכות פגעו בכל יסודות הבריאה - באוויר, בים, ביבשה, בבעלי החיים ובאדם, להראות שהקב"ה שליט, מנהיג ומשגיח על כל חלק וחלק של העולם.

ארבעת היסודות של העולם הם: אש, רוח, מים, עפר, ראשי תבות: ארמ"ע.

מכת דם היתה ביסוד המים. אם אין מים אין חיות, ולכן במכה הראשונה הכה אותם הקב"ה במים.

גם הצפרדעים הם סוג של שרצים המצויים במים, וגם מכה זו הוכיחה את שליטתו של הקב"ה ביסוד המים.

הכינים הגיעו מעפר הארץ. הקב"ה שולט על העפר והופך אותו לכינים. במכה זו רואים גם את השליטה על הדברים הקטנים ביותר! אפילו כינה

שהוא הפך להיות ממשי, ולכן לא יכלו המצרים לזוז וקפאו על עומדם. מכת בכורות לימדה שהקב"ה שולט על החיות, על הנפש, מכיר בין טיפה לטיפה - מי בכור ומי אינו בכור! וחיי כל אדם מסורים בידו.

פי שאינו מאיר כשמש, אלמלא הוא לא יכולנו לעשות מאומה - והחושך שנוצר, כך אומרים רבותינו, היה כעובי דינר.

"וַיִּמַשׁ הַחֹשֶׁךְ" (י, כא) - חושך שאפשר לגעת בו. הקב"ה יצר בחושך כוח כזה,

חמור נשאר חמור

ליער, יצטרך לשלם מס כניסה. כך יכנס כסף לקופה".

"טוב ויפה" - אמר המלך - "אלא שיש בעיה אחת. את מי אפשר להעמיד בשערי היער לגבות את המס? כל חיה פיקחית שתקבל את התפקיד, עלולה למעול בו, ולקחת פה ושם לעצמה, במקום להעביר את כל הכסף לקופת הממלכה".

אמר השועל: "ניקח לתפקיד את החמור. הוא כל הזמן נוער, ראשו מכוון כלפי מטה, ולא מעניין אותו

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כָּבֵד לֵב פְּרָעָה (שמות ז, יד).

משמעות הלשון שבה השתמשה התורה: "כָּבֵד לֵב פְּרָעָה", מתבארת באופן נפלא במדרש (ילקוט ש שמות רמז קפב) על פי משל:

האריה מלך החיות ראה, שמצב הכספים בממלכה גרוע, ויש לדאוג להכנסות נוספות. קרא לשועל, יועצו לענייני כספים, והורה לו לטכס עצה. חשב השועל, ולבסוף אמר: "יש לחוקק חוק, שכל הרוצה להיכנס

עמד השועל וחתך את החמור לנתחים. בין כל הנתחים בלט הלב. כולו אדום וטעים כל כך... השועל לא עמד בפיתוי ואכל אותו עד תומו. 'בסוף אסתדר עם המלך איכשהו' - אמר לעצמו.

בא האריה לאכול, וסקר את השולחן הערוך לפניו. ראה את הכבד, את הטחול, את הריאות... ומיד הבחין בחסרונו הבולט של הלב.

"איפה הלב?" - נהם לעבר השועל - "בן בליעל שכמוך! אחסל גם אותך!" השיב לו השועל: "חמור כזה, שאינו נותן למלך לעבור - אין לו לב... האם רואה המלך את הכבד הגדול המונח כאן? הלב שלו הפך להיות כבד... לב לא היה בו!"

כשבא משה לפני פרעה, ואומר לו: "כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלַח אֶת עַמִּי... עוֹנֵה לֹו פִּרְעֹה: 'מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמְעַ בְּקִלּוֹ'" (שמות ה, א-ב).

אמר פרעה: מיהו אלוקי ישראל? אני רואה בספר שלי, שאלוהי כל העמים

שום דבר. הוא יגבה את הכסף מן החיות".

קיבל האריה את דעתו. עוד באותו יום הועמד החמור בכניסה ליער ועצר כל חיה שהתכוונה לעבור, בדרישה נמרצת לשלם את המס.

באחד הימים הסתובב האריה סביב היער, וכשסיים את טיולו ביקש להיכנס פנימה. החמור עצר אותו: "עליך לשלם מס כניסה!"

"אני האריה, מלך החיות" - אמר האריה בכעס - "המס כולו בא לכיסי".

"לא מעניין אותי שום דבר!" - הגיב החמור באדישות - "הועמדתי כאן לגבות מס, ואני עושה את תפקידי באמונה, וגובה מכל מי שנכנס ליער!"

בשלב זה פקעו עצביו של האריה, הוא התנפל על החמור בחמת זעם והרגו.

הנבלה המונחת לפניו עוררה את תאבונו. הוא מיהר לקרוא לשועל, וציווה עליו לחתוך לו את החמור לנתחים, ולהכין לפניו את הארוחה.

משלמים לי מס, ואת אלוקי ישראל
 איני רואה... לא ידעתי את ה', וגם את
 ישראל לא אשלח.
 הוא היה כל כך רשע, עד שלא היה לו
 לב, הלב שלו נהפך לכבד. וזהו - "כבד
 לב פרעה".

מכת ערוב

הנני משליח בך ובעבדיך ובעמך
 ובבתיך את הערב ומלאו בתי מצרים
 את הערב וגם האדמה אשר הם עליה
 (שמות ה, יז).
 ניסים ונפלאות עשה הקב"ה בשביל
 אותם יהודים שהיתה אמונתם
 רופפת, וזקוקים היו לחיזוק.
 ניסים גלויים מתרחשים סביבם - ואף
 עימם עצמם - בשלוש המכות
 הקודמות, וגם עכשיו, במכת ערוב.
 חיות טורפות ופראיות פושטות על
 פני ארץ מצרים, חודרות לתוככי
 הבתים, נושכות ומכישות, דורסות,
 טורפות ומוחצות. אך ביהודים אין
 החיות נוגעות לרעה כלל.
 מהלך שמעון היהודי ברחוב, וסביבו
 נמרים וכפירי אריות שואגים לטרף.
 המצרים מנסים לנוס על נפשם, אך

להצלחה ברוחניות ובגשמיות
 מזל בת רבקה

רק צעד אחד מספיקים מוסטפה ואחמד לעשות, וכבר באים מולם במרוצה כפירי האריות, הנמרים והזאבים, וגם נחש חורץ לשון.

אוי, מה זה?

מין חיה משונה יש כאן, דמותה כדמות אדם, והיא מחוברת בטבורה לקרקע. שמה של החיה המוזרה "אדני השדה". אם חותכים את חבל הטבור של החיה הזו, היא אינה יכולה לשרוד.

באה "אדני השדה" אל הקב"ה, ואמרה לפניו: "אין אני יכולה לעזוב את האדמה, שעליה אני נמצאת. אך מדוע יגרע חלקי, ולא אוכל לקדש שם השם במכת ערוב, כשאר החיות?"

עקר הקב"ה את האדמה אשר אדני

ללא הצלחה מרובה.

פתאום מבחין שמעון במוסטפה ובאחמד, שבאים מולו עם אביהם המצרי. זכרונות מאוד לא נעימים צפים ועולים בליבו של שמעון. אותו מצרי נהנה, רק זמן קצר לפני כן, להכות את שמעון מכות איומות, ונגש בו באכזריות לא תתואר. גם הבנים, מוסטפה ואחמד, לא טמנו ידיהם בצלחת, והציקו לשמעון האומלל.

פתאום, רואה המצרי את שמעון, והוא ממנהר לצעוק לכוונו, "היי, אתה! תמיד אתה עושה

"ביביסטר" לילדים שלי, נכון? בין אם זה מוצא חן בעיניך ובין אם לא, קח אותם גם עכשיו לטייל!"

"רוצים לטייל איתי? או-קיי".

"אל תשאל", ענה שמעון, "בא אריה וטרף את אחמד, ובאו הצבוע ונחש הקוברה והתנפלו על מוסטפה".

המצרי חורק שיניו בזעם וצורח: "ומה איתך? גם אתה היית איתם, למה לא טרפו אותך החיות?"
"אני יהודי", ענה שמעון.

קשה היה שלא להתחזק באמונה חושית לאור אירועים שכאלו.

השדה עליה, והביא את אדני השדה למצרים יחד עם אדמתה, כדי שתוכל לקחת חלק במכת ערוב, וזהו שנאמר:
"וְגַם הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הֵם עֲלֶיהָ."

בינתיים טרפו החיות את אחמד ואת מוסטפה, ורק ביהודי שהלך לצידם לא נגעו לרעה.

חזר שמעון אל הגוי, והלה הזעיף פניו וצעק: "איפה הילדים שלי?"

מכת ברד

דומה לכדורים הקטנטנים והעדינים, שיורדים בזמננו. לפני מספר שנים ירד בארץ ישראל ברד כבד במיוחד, שבר שמשות וגרם נזקים גדולים לרכוש ולצמחיה. הברד של מצרים גם לא דמה כלל לברד ההרסני הנ"ל. כדורי הברד שירדו במצרים היו קרובים יותר בגודלם למכולות הענק,

וַיִּמְטֵר ה' בַּרְדַּד עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות ט, כג).

שש מכות כבר באו על המצרים, אך הגדילה לעשות המכה השביעית הזו, מכת ברד, שהביאה חורבן על כל ארץ מצרים.

הברד שירד על ארץ מצרים, לא היה

ולא יֵאָסֶף הַבֵּיתָה, וַיֵּרֵד עֲלֵהֶם הַבָּרֵד
 וַיִּמָּתוּ" (שמות ט, יט).

ואכן, "הִירָא אֶת דְּבַר ה' מַעֲבָדֵי פְרַעֲה" (שם, כ), הבריח את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים, וניצלו.

בזוהר הקדוש (פרשת בשלח דף נג ע"א) מובא, שהמילים: "הִירָא אֶת דְּבַר ה'" רומזות על איוב, שהיה ירא את ה'.

על פי הדרש, לימוד חשוב יש לנו מכאן:

"הִירָא אֶת דְּבַר ה'... וְאֲשֶׁר לֹא שָׁם לְבוֹ אֶל דְּבַר ה' וַיַּעֲזֹב אֶת עַבְדָּיו וְאֶת מִקְנֵהוּ בַשָּׂדֶה". יראת שמים צריכה להיות בליבו של אדם בכל רגע ורגע, ואסורה היא בהיסח הדעת! אם אדם רק "לא שָׁם לְבוֹ אֶל דְּבַר ה'", אם מסיח דעתו מיראת שמים, אף לרגע קל - פורח הכל ונעלם ממנו.

שמייבאים בהן סחורה מחו"ל, ועוצמתן כעוצמת טילים בליסטיים.

על הברד, שירד מלווה באש, נאמר (שם כה): "וַיֵּרֵד הַבָּרֵד בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת כָּל אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה, וְאֶת כָּל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרֵד, וְאֶת כָּל עֵץ הַשָּׂדֶה שָׁפַר".

רק בארץ גושן, אשר בה ישבו ישראל, לא ירד ברד. בני ישראל לא ניזוקו מהברד הכבד אשר ירד במצרים כלל. בהמותיהם של המצרים שהושארו בשדה נכחדו עד האחרונה שבהן, אך הבהמות של בני ישראל נותרו בריאות ושלמות, ללא פגע.

משה רבנו הזהיר את המצרים מראש ואמר להם: "וְעַתָּה שְׁלַח הָעֵז אֶת מִקְנֵה וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם בַּשָּׂדֶה, כָּל הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִמָּצֵא בַשָּׂדֶה

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

ישראל ממצרים.

ומה קורה בפועל?

”וַיֵּרָא פְּרַעֲהַּ בִּי הַדָּל הַמְטָר וְהַבָּרָד
וְהַקָּלָת, וַיִּסֶּף לַחֲטֹא, וַיִּכְבֵּד לְבָבוֹ הוּא
וַעֲבָדָיו” (ט לד). איך יתכן שפרעה ספג
עם כל בני עמו את מכות דם וצפרדע,
כנים וערוב, דבר ושחין וגם ברד -
ועדיין עומד הוא במריו?
אכן, באופן טבעי לא היה פרעה יכול
לעמוד בכך, אך מפני רשעותו נענש,
שניטלה ממנו הבחירה, וה' הכביד את
ליבו.

לכאורה, ריככה מכת ברד את ליבו
של פרעה הרשע. בעיצומה הוא מודה
ואומר (שם כז): ”חָטָאתִי הַפְּעַם, ה'
הַצְּדִיק וְאֲנִי וְעַמִּי הָרָשָׁעִים”.

אך דרשו בדרך מליצה, שפרעה
התחכם, עדיין, וטען: ”ה' הַצְּדִיק וְאֲנִי
וְעַמִּי הָרָשָׁעִים”. בני עמי רשעים, אבל
אני בסדר גמור, אני שומר על ארצי
וממלא יפה מאוד את תפקידי כמלך.
פרעה מתחנן, שיסירו ממנו את מכת
ברד, והוא מבטיח שמיד ישלח את

איזהו חכם הרואה את הנולד

נורא, העיקר שיקרא שעשיתי את המלאכה, אשים על הדג תבלינים, שום, כמון ובצל, וכך לא ירגיש המלך בריח המבאיש, והכל יבוא על מקומו בשלום."

חזר הטבח לארמון, קרצף את הדג, פיזר עליו תבלינים רבים, בישלו והגישו לשולחן המלכות. אך סרחונו הנודף הגיע לחוטמו של המלך, שלא היה מסוגל אף להביט בדג, והורה להסירו מעל פניו תכף ומיד.

"איך העזת לקנות עבורי דג מעופש שכזה!?" זעם המלך בחמה.

אולם הטבח הצטדק וטען כי זה הדג היחידי שעלה בידו למצוא בכל דלפקי השוק. מיד הורה המלך לאחד מעבדיו ללכת ולהביא לו דג אחר. נחפז העבד לשוק, מצא דגים טריים ורעננים, והביאם לפני המלך.

כשראה כי עלה ביד עבדו להשיג דג טרי, זימן המלך את הטבח, וקרא

כַּה אָמַר ה' שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבְדֵנִי, וְאִם מָאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח הַנֶּה אֲנֹכִי נֹגֵף אֶת כָּל גְּבוּלְךָ (שמות ז, כו-כו).

דע לך כי בסופו של דבר תצטרך לשלח את ישראל, ואם לא תעשה כן, גם תקבל מכות, גם תאלץ לשלח את ישראל ממצרים, וגם תפסיד את ממונך!

רבותינו במדרש מבארים את הדבר על ידי משל נפלא:

מעשה במלך שחשק לטעום דג ערב וטעים. זימן המלך את טבח הארמון, הורה לו לצאת לשוק, לקנות דג טרי ומשובח, לבשלו כדבעי ולהגישו לפניו.

יצא הטבח לשוק, ותכף ראו עיניו דג גדול ועב בשר. היה זה דג ישן נושן, ומדיף ריח סרוח, אך הטבח התעצל לתור ולחפש אחר דג הראוי לעלות על שולחן המלך.

לקח הטבח את הדג ואמר בליבו: "לא

"נמלכתי בדעתי, אינני מעוניין לאכול את הדג. אקבל עלי את עונש המלקות!"

שלח המלך לקרוא לאחד מעבדיו, הר אדם בעל כוחות אדירים, שהחל להפליא מכות גדולות ונאמנות בטבח האומלל. הטבח הספיק לספוג עשרים וחמש מלקות, בטרם קרא במר נפשו: "הרפו ממני, אינני מסוגל עוד, עוד רגע נשמתי פורחת מגופי. אשלם את הקנס במיטב כספי, רק הניחו לגופי המרוטש!"

וכך בסופו של דבר, נאלץ הטבח ביש המזל, גם לאכול את הדג הסרוח, גם ללקות, וגם לשלם קנס לאוצר המלכות.

בדומה לכך, ניתנה לפרעה הבחירה לשלח את ישראל ולא לקבל מכות, ולא להפסיד את ממונו. אך הוא לא היה מוכן לשחררם, וכיון שכך בסופו של דבר הוא קיבל מכות נוראיות עד שלא יכול היה לסבול עוד, וקם באישון ליל וקרא: "קומו צאו מתוך עמי". (יב, לא) בנוסף לכך הוא גם שילם

לעברו בחרי אף: "איך מלאך ליבך לעשות כן? את הדג הראשון שמצאת הבאת למלך?! עתה בידך הבררה לבחור את העונש אותו תקבל בגין המעשה הנפשע. עומדות בפניך שלוש אפשרויות: האחת - לאכול כמו פיך את התבשיל אותו הכנת. השניה - ללקות חמישים מלקות.

והשלישית - לשלם חמישים זהובים כקנס לאוצר המלכות!"

התחיל הטבח לחשוב באיזה עונש יבחר. "האם אשלם חמישים זהובים? הרי לשם כך אאלץ להיפרד מכל חסכוניותי, האם אסכים לקבל את המלקות? הרי אצא בגוף חבוט וחבול..."

"מוכן אני לאכל את הדג!" הכריז הטבח.

הדג המצחין הוכנס לאולם, והטבח נעץ בו מזלג והכניס נתח קטן לפיו. הטעם המעופש התפשט בחכו של הטבח שכמעט נחנק. בקושי רב הצליח לדחוק לפיו את מחצית הדג הקלוקל, בטרם הכריז בסלידה:

את כל המכות הנוראיות והנוקים הכלכליים שה' הביא על מצרים!".

מכלל הדברים אנו למדים כי ה' יתברך נתן לאדם אפשרות לבחור מה יעלה בגורלו. האדם רגיל להסתכל באופן עכשוי על המציאות העומדת לנגד עיניו. אך החוכמה היא להסתכל על התוצאות העתידות הנובעות מכל מעשה ופעולה, כפי שאמרו חז"ל (תמיד לב ע"א): "איזהו חכם הרואה את הנולד!".

הון עתק מממונו ומממון מצרים, כפי שדרשו חז"ל (ברכות ט ע"ב) על הפסוק: "וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם" (שם, לו) - "מלמד שעשאוה כמצודה שאין בה דגן". ועל כולנה הוא נאלץ גם לשלח את ישראל.

על פי זאת ניתן לבאר, כי התורה נקטה בלשון צער כדי לבטא את צערו של פרעה שקרא: "וי, בסופו של דבר גם לקיתי, גם שילחתי את ישראל וגם הפסדתי את ממוני. חבל שלא שחררתי אותם מיד, ובכך הייתי חוסך

לעילוי נשמת

אורי בן זיוה ז"ל

אות ומזפת

ומכך שנאמר: "וַיִּבְלַע מַטֵּה אֱהָרֹן אֶת מַטֵּה אֱהָרֹן", ולא נאמר: "ויבלע מטה אהרן את תניניהם", אנו למדים כי מטה אהרן בלע את מטות החרטומים רק לאחר שחזרו להיות מטות כבתחילה, והיתה בכך תוספת נס מופלא, שלא זו בלבד שמשזה הפך מטה לנחש והחזירו להיות מטה, אלא גם גרם לכך שהמטה, שהינו חפץ דומם בלע כתנין מטות אחרים - דבר שהחרטומים לא היו מסוגלים להעלות בדעתם לעשותו.

רבים מגדולי ישראל זכו לכוח הקדושה, והיה ביכולתם לבצע מופתים גלויים ונוראים.

הבבא סאלי זצ"ל, שיום הילולתו יחול ביום חמישי הבעל"ט - ד' שבט, היה נוהג ללכת למקווה בכל יום שישי בלוי'ת אחד ממקורביו שהסיעו ברכבו. לאחר מכן היה הצדיק מבקש מהנהג לסייר בשרשרת המושבים

וַיִּשְׁלִיכוּ אִישׁ מַטֵּהוּ וַיְהִיוּ לְתַנִּינִים וַיִּבְלַע מַטֵּה אֱהָרֹן אֶת מַטֵּהָם (שמות ז, יב).

משה ואהרן באו אל פרעה והראו לו מופת, שבמהלכו נהפך מטה אהרן באורח פלא לתנין. אבל פרעה לא התרשם במיוחד. "תבן אתם מכניסים לבית הבר?" הרי כל מצרים מלאה בכשפים ובקסמים, כיצד אתם מנסים לעשות עלי רושם באמצעות קסם, שכל ילד מילדי המצרים יודע לעשות?! דומים אתם לאדם הבא להוסיף כמה גבעולי קש לבית אוצר מלא בתבן!

"וַיִּקְרָא גַם פְּרַעֲהַ לַחֲכָמִים וְלַמְכַשְׁפִּים וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם פְּלִהֲטֵיהֶם כִּן" (י, יא). פרעה זימן את החרטומים, הם זרקו גם את מטותיהם, והפכו אותם ברגע אחד לתנינים. אבל כאן אירע דבר חריג, אפילו במצרים הטמאה מרוב כישופים: "וַיִּשְׁלִיכוּ אִישׁ מַטֵּהוּ וַיְהִיוּ לְתַנִּינִים וַיִּבְלַע מַטֵּה אֱהָרֹן אֶת מַטֵּהָם" (י, יב).

הכנסת אורחים, תזכי בקרוב לילד.
כאשר התינוק יולד, תזמינו אותי
להיות סנדק בבריתו, ותקראו לו על
שמי!"

לאחר מכן יצא הבבא סאלי מהבית,
ואמר לנהגו: "חיפשתי היכן ניתן
לעשות חסד ביום שישי. נכנסתי
דווקא לבית הזה, כי הרגשתי שיש בו
אנשים הזקוקים לעזרה!"

ואכן לא חלפה תקופה ארוכה,
והאישה זכתה להיפקד בזרע של
קיימא בזכות המצווה שקיימה!

מעשה ביהודי מבוגר בשם רבי חיים
אמסלם שבא לבקר את הבבא סאלי.
הצדיק קיבל את רבי חיים במאור
פנים, ושאלו: "מה בקשתך, במה
תרצה שאברך אותך?"

באותה עת רבי חיים היה כבר בן
שישים ושלוש, ורעייתו היתה בת
שישים שנה. "כבוד הרב", השיב רבי
חיים, "אחד עשר ילדים ילדה לי
רעייתי, אבל לדאבון ליבי, כולם נפטרו
בדמי ימיהם. מה אעשה עתה, לאחר

המקיפים את העיר נתיבות, כדי להגן
על תושבי האזור.

באחד מימי השישי, כאשר נהגו של
הרב ביקש להיכנס לאחד המושבים,
הורה לו הבבא סאלי להמשיך בנסיעה.
נהג ביקש להיכנס למושב השני, אך
גם עליו הורה הצדיק לפסוח. כאשר
הצדיק ונהגו הגיעו למושב השלישי,
ביקש הבבא סאלי להיכנס לתחומי
המושב.

כאשר חלפו השניים ליד אחד הבתים,
פנה הצדיק למלווהו: "רואה אתה את
הבית הסמוך, הקש בדלת, ואמור
לדיירים כי הבבא סאלי בא לבקרם!"

בפתח הבית ניצבה אישה, שנדהמה
לשמע הבשורה המרעישה, כי הצדיק
הנודע מבקש לבקר בביתה. "בבקשה,
בבקשה, היכנסו, במה אוכל לכבד את
כבוד הרב?"

"רק כוס תה!" נשמעה התשובה.

הבבא סאלי ישב בבית מספר דקות,
ולאחר מכן קם ואמר: "יודע אני כי עד
עתה לא זכיתם להיפקד בצאצאים,
אולם כעת לאחר שקיימת מצות

התיבה יהודי בעל קול ערב, שהיטיב להטעים את מילות התפילה.

לאחר התפילה, קרא הבבא סאלי לחזן ואמר לו: "התפללת טוב מאוד, אבל שמע היטב את שאומר לך - כדאי לך לגדל זקן!"

אולם האיש התעלם מעצת הצדיק. לא חלף זמן רב, ובעת שהלה כרת עץ, נפל עליו כבל חשמל והביא למותו בטרם עת.

בפעם הבאה, כאשר הבבא סאלי פקד את העיר טבריה, אמר לו רבי מסעוד ביראה: "רבנו, חוששים אנו שמא תקלל את בני קהילתנו!"

"חס וחלילה!" מחה הצדיק, "אני לא הוצאתי כל קללה מפי, אדרבה, רציתי להסיר מעל האיש את הקללה. לאחר שהחזן סיים את תפילתו, ראיתי בחוש את מלאך המוות גוהר מעל ראשו, ומבקש ליטול את נשמתו. היות שרציתי להציל את האיש, יעצתי לו לגדל את זקנו. אם הוא היה מקבל על עצמו את הדבר הקטן הזה, הוא היה ניצל ממלאך המוות. אבל כיון

שזקנתי, האם יהיה עלי להסתלק מן העולם בלא להותיר אחרי שם ושארית?!"

"חס וחלילה!" נזעק הצדיק, "בעזר ה', יולד לך בקרוב בן, קרא את שמו ישראל על שמי, והוא יביא לך אחד-עשר נכדים, איתם תשתעשע כבניך!"

לא חלפה שנה, ולרבי חיים נולד בן זכר. לאחר שגדל הבן והגיע לפרקו, הוא זכה לגדל אחד עשר ילדים, בדיוק כפי שחזה הצדיק.

את המעשה סיפר אחד מתוך אחד עשר נכדיו של רבי חיים אמסלם, שנקרא "חיים" על שם סבו.

מעט לעת נהג הבבא סאלי לעזוב את נתיבות, ולשהות שבוע, שבועיים או שלושה בבית תלמידו המובהק, רבי מסעוד מלול זצ"ל, אשר בנו רבי אברהם מלול יבדל לחיים, נישא לאחותי.

באחת ההזדמנויות, כאשר הבבא סאלי שהה בעיר טבריה, עבר לפני

האיש.

"אבל מה אעשה", קראתי, "אני ירא מהצדיק!"

"לא!" זעק היהודי, "הרב אוהב אותך, בבקשה לך אליו עוד פעם!"

בלית בררה, באתי שוב עם האיש למחיצת הבבא סאלי, המתנתי ואמרתי:

"רבנו, זה היהודי חשוך הבנים, שבא עמי לכאן בפעמים הקודמות!"

"אבל אמרתי לך שתפילתי אינה מתקבלת!"

"רבנו, הוא עומד להיפרד מרעיתו. מה לעשות, האם עליהם להתגרש, חלילה?"

הרב שקע בהרהורים, ולאחר מספר רגעים הכריז: "לא! למה שיתגרשו? עכשיו יש הילולא של האור החיים הקדוש, ילך לקברו, יתפלל בדמעות, ובעזר ה' יזכה לזרע של קיימא!"

כיום, יש ליהודי זה תשעה ילדים, שנולדו בזה אחר זה בחסד ה'. כל זאת בזכות ברכת הצדיק שכל מילה

שלא קיבל על עצמו את עצתי, הגזירה נותרה כשהיתה, והוא נאלץ להיפטר מן העולם. אבל אני לא עשיתי כלום, חס ושלום! אני רציתי שיחיה!"

אני עצמי זכיתי לראות בחוש ממש, מופתים שנעשו על ידי הבבא סאלי.

במשך תקופה מסוימת נהגתי להביא אליו יהודי, שהיה נשוי במשך חמש שנים ולא זכה לילדים. מספר פעמים ליוויתי את האיש אל הצדיק, עד שביום אחד אמר לי הבבא סאלי: "בני, הרעשתי עליו את השמים, אך תפילתי אינה מתקבלת, על כן אבקשך לא להביאו אלי עוד!"

האיש שמע את הדברים ופרץ בבכיות של ממש:

"אתה רוצה שנתגרש? תגיד לרב שעוד מעט אנו עומדים להתגרש!"

"אבל הרב אמר לי שתפילתו אינה מקובלת, אני ירא לדבר איתו עוד בעניין!"

"בבקשה, עשה לי טובה!" התחנן

כשאנו לבדנו, והצדיק היה לוקח מחתיכות הבשר אשר הוגשו לפניו והיה אומר לנו "זה לא בשבילי, זה בשבילך" והיה מניח את חתיכת הבשר בצלחתנו. לאחר מכן חצה חתיכה מקציצת הבשר והאכיל אותנו ממנה, וכל זאת כדי לחזק את ידינו ולהראות את אהבתו וחיבתו אלינו ואל תנועת התשובה ההולכת ומתעצמת בחסדי ה' יתברך.

ביום כ' בטבת תשמ"ד, ביום הילולתו של זקנינו הצדיק רבי יעקב אבוהצירא זיע"א, נסענו לנתיבות לקבל את פני האדמו"ר הצדיק הבבא סאלי זצוק"ל. באותה העת מצבו הבריאותי לא שפר, והרב היה קודח מחום - ארבעים מעלות חום!

ביקש הרב להכניסני לחדרו ובמשך

היוצאת מפיו הייתה קודש קודשים!

האדמו"ר הצדיק, בבא סאלי זצוק"ל, קרבנו רבות והרעיף עלינו אהבה גדולה. זכינו להיות כבני בית אצלו ולשבת על שולחנו.

למרות שהיו מחכים מחוץ לחדרו אדמורי"ם ורבנים חשובים - כשהיו אומרים לרב ש'הגיע הרב אלבו מירושלים', מיד היה מורה להכניס אותנו לחדרו והיה מרעיף עלינו ברכות ואהבה רבה - והכל בזכות תנועת התשובה, שהרב היה אוהב אותה מאוד ומבקש תמיד להגדיל ולהעצים אותה.

בחודשים האחרונים לחייו של הרב, זכינו לסעוד עימו ארוחת צהריים,

ניצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש (כתובות קד ע"א), מצבו הבריאותי של הרב הדרדר ומיד לקחנהו לבית

חולים סורוקה שבבאר שבע, ולאחר שבועיים, ביום ד' שבט, חזר הרב לנתיבות, למנוחת כבוד, מנוחתו בגן עדן.

רגעים ספורים לפני שנלקח הרב לבית החולים, נפרדתי מהצדיק, והוא ברך ברכות רבות ועצומות,

שודאי עומדות לנו בכל העשייה וקירוב לבבות ישראל לאביהם שבשמים.

קרוב ל-20 דקות החזיק בידי והיה ממלמל כל הזמן בערבית "אַנָּא מְאָסִי" ("אני הולך", והתכוון שעומד הוא להיפטר מן העולם).

בכיתי בכיות נוראות ואמרתי לפניו "רבינו, חלילה וחס, נר ישראל, פטיש הימיני, עמוד החזק שעולם ומלואו תלוי בו, מגן וצינה על כלל ישראל, מה פתאום - רבינו יחיה ויאריך ימים!".

אף אשתו הצדקת הייתה שם בחדר והייתה בוכה ואומרת "עטרת ראשנו, אנחנו כפרה עליך, אתה נשאר איתנו!", אך לבסוף

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זררה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה